

Alböke

Mysinge Stenhuggeri har brutit sten i ett 20-tal täkter på Öland, men sedan 70-talet hämtas allt material från den egna täkten i Alböke.

TEXT **PETER WILLEBRAND** FOTO **MYSINGE STENHUGGERI**

Mysinge Stenhuggeri har investerat i nya maskiner sedan täkttillståndet för brottet i Alböke nyligen förlängdes till 2044. Nyanställningar är planerade.

– Det verkar som min och Henriks framtid är säkrad fram till pensionen, säger Peter Martinsson och skrattar.

Tillsammans med brorsan Henrik och föräldrarna Stellan och Gun-Mari driver han familjeföretaget i tredje generationen.

– Jag är den som har huvudansvaret för arbetet i stenbrottet.

Undertvå tre månader varje år bryts den sten som sedan fraktas sex mil söderut till verkstaden i Mysinge, där den bearbetas och levereras vidare. Produktionen är cirka 2 500 ton per år. Kunderna finns främst inom den privata sektorn.

– Byggandet i Sverige går för högtryck. Vi levererar allt vi producerar, precis som de andra stenproducenterna på Öland just nu. Det mesta går till golv, säger Peter Martinsson och räknar bland annat upp stora projekt som kvarteret Madängen i Huskvarna och Ericssons huvudkontor Modemet i Kista.

– Det har varit mycket hyvlade ytor, trots att vi själva i första hand brukar rekommendera antiborstad när man vill skapa en känsla av patina, säger han.

MYSINGE STENHUGGERI startades på 30-talet av Martin Johansson, Peters och Henriks farfar. Genom åren har man brutit sten från ett 20-tal täkter på Öland, men sedan 70-talet hämtas allt material från täkten i Alböke. Stenen från brottet utmärks av en relativt stor variation, typisk för den kalksten som man hittar på Öland. Den öländska kalkstenen bildades på södra jordklotet för 450 miljoner år sedan, ungefär där Sydafrika ligger i dag. Grå, gråbrun, flammig och röd är de fyra nyanserna av Alböke.

– Det är 12 000 år mellan framsidan till baksidan på en golvplatta som är 12 millimeter tjock, och de unika nyanserna är ju själva idén med att arbeta med natursten, säger Peter.

Till skillnad mot de andra aktiva stenbrotten på Öland bryts kalkstenen i Alböke på ett lägre djup, runt fem meter. Det är svårt att sätta en siffra på hur länge brytning har pågått i trakterna av Alböke. Någon egentlig dokumentation finns inte och eftersom man har brutit sten på så många platser genom historien är det svårt att peka ut var brytningen började.

– Enligt sägnen öppnades täkten första gången på 1100-talet, när kyrkan i Alböke skulle byggas i sten. Det verkar vara logiskt med tanke på att man historiskt utvunnit sitt byggmaterial lokalt på de flesta håll i Sverige, säger Peter Martinsson. ■

FAKTA

Kalksten är en sedimentär karbonatbergart som till minst 50 procent består av kalciumkarbonat, huvudsakligen i form av kalkspat. Andra vanliga beståndsdelar är lermineral, svavelkis, järnspat, kvarts och kalcedon. Kalksten kan bildas direkt genom organiska processer (till exempel revkalksten), indirekt genom ansamling och cementering av skal- och skelettresten, samt genom enbart kemiska processer. Kalkstenens kulör varierar mellan olika brott, men även inom ett och samma brott. Nyanser från ljus beige till grå, gråbruna, rödbruna och nästan svarta finns. Fossil kan förekomma.

Vanliga ytbearbetningar: Klovyta, krysshamrad, flammad, tandhuggen, lågerhuggen, hyvlad, borstad, slipad och polerad.

Alböke.

Varje år producerar Mysinge Stenhuggeri cirka 2 500 ton sten från Alböke, vilket motsvarande 75 fulla lastbilar.